

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XXIX. An summus Pontifex peccet contra iuramentum, si alienet bona
Camerae, & Sedis Apostolicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

- 11 His adde, quod sicut potest Pontifex ex iusta causa res Ecclesiæ alienare, vel donare, sic etiam ex iusta causa poterit alienationes, vel donationes, tam ab ipso, quam ab antecessoribus factas reuocare, & irritare. Ratio est, quia potest Princeps secularis Pontifex inferior, & ei subditus, ex iusta causa, scilicet ad exigentiam boni publici, contractus factos, vel faciendos irritare, ut patet ex iis, quæ dicebam *lib. de Parliamentis, dub. 4. sect. 3. 4. 26. & 27. & dub. 7.* Ergo multò magis ex iusta causa boni publici Ecclesiæ id poterit efficere Pontifex, quinimò & tenetur, si scilicet aduertat, dictas alienationes in detrimentum Ecclesiæ factas fuisse, & alia via Ecclesiæ satisfieri non posse; quia qui aliquid in præiudicium tertij facit, tenetur curare, quod damnum tertio illatum resarciatur, quin & si opus fuerit, tenetur officium iudicis implorare, & iudex ad huius instantiam ex officio agere, ut dictum damnum illatum resarciatur. Ergo multò magis tenebitur ex officio id efficere Pontifex, si alia via damnum Ecclesiæ, siue ab ipso, siue ab antecessoribus illatum reparari non poterit. Vide quæ dicebantur *lib. de Parliamentis, dub. 27. sect. 12. & segg.*
- 12 Quod cum fecerit Pontifex, statim qui recipit, restituere tenetur rem acceptam, vel id in quo ditior factus est, si bona fide recepit. Ratio est, quia statim reuocata donatione, cessat titulus rem retinendi, &
- 13 præterea donatarius constituitur in mala fide. Confirmatur, quia si quis bona fide titulo gratuito aliquid accepit à debitore, quem ignorabat ob id fieri impotentem ad satisfaciendum creditoribus, tenetur restituere id, in quo ditior factus est, si intra annum à die scientiæ reperant creditores, l. ignoti, C. de reuocandis iis, quæ in fraudem creditorum, & l. 1. ff. eodem. Ergo multò magis in casu nostro.
- 14 Neque obstat, si dicas, quod Princeps, etiam Pontifex, teneatur de iure naturali, & diuino stare contractui, & ab illo non resilire. Respondetur enim id esse verum, si non adsit iusta causa, præsertim publica, seu in bonum publicum tendens, resiliendi. Sic dicebam *suprà cap. 5. dub. 1. sect. 5. & dub. 14. sect. 12. & lib. de Parliamentis, dub. 4. sect. 3. 4. 26. & 27. & dub. 27. sect. 12. 13. & 14.*
- 15 Neque obstat secundò, si dicas, quod par in parem non habeat imperium, & sic quod vnus Pontifex non possit reuocare, quod alter concessit. Respondetur enim, quod Pontifex reuocando alienationes non exerceat actionem in Pontificem, sed in materiam sibi subiectam, sicuti Confessarius commutando penitentiam impositam ab alio Confessario, etiam superiori.

DVBITATIO XXIX.

An Summus Pontifex peccet contra iuramentum, si alienet bona Cameræ, & Sedis Apostolicæ?

S V M M A R I V M.

- 1 Summus Pontifex alienans, vel infundans Castra, Ciuitates, vel Domania illius, nisi prius iuramenti vinculum sibi relaxet, peccat contra iuramentum.
- 2 Vinculum iuramenti emissi in Cardinalatu adipiscendo non cessat Pontificatu consecuto, cum obligatio personalis personam ipsam sequatur.
- 3 Summus Pontifex obstringi potest vinculo iuramenti, cum tale vinculum sit de iure naturali, & diuino.

- 4 Summus Pontifex potest secum in iuramenti vinculo dispensare, vel saltem alteri secum dispensandi facultatem dare, modò habeat dispensandi iustam causam.
- 5 Summus Pontifex in lege naturali, vel diuina dispensare non potest sine iusta causa.

Respondetur affirmatiuè, si v.g. alienet, vel infundet castra, ciuitates, vel dominia illius, nisi prius iuramenti vinculum sibi relaxet. Prior pars probatur, quia dum Cardinalis effectus fuit, iurauit se non alienaturum, nec huiusmodi bonorum alienationi consensurum: ergo. Consequentia probatur, quia vinculum iuramenti, Pontificatu consecuto, non cessat, cum obligatio personalis personam ipsam sequatur: tum quia effectus Pontifex de hac re emitit nouum iuramentum, quod se emissurum effectus prius Cardinalis iurauerat: ergo. Consequentia probatur, quia perspicuum est, quod Summus Pontifex vinculo iuramenti obstringi possit, cum tale vinculum sit de iure naturali, & diuino, cui Summus Pontifex subiicitur. Sic communiter Doctores, quos citat, & sequitur Leo in thesauro for. 1. p. cap. 13. n. 1. & 12. & Sopranus apud Filiucium *trakt. 44. c. 3. §. 3. q. 1. n. 74.* Vide etiam quæ dicebantur *dub. 4.*

Posterior pars patet, quia certum est, quod Summus Pontifex possit secum in iuramenti vinculo dispensare, vel saltem alteri secum dispensandi facultatem dare; quia si id potest in ordine ad alios, poterit id etiam in ordine ad seipsum, cum non debeat esse peioris conditionis aliis. Sic dicebam *suprà c. 15. dub. 7. & lib. de Parliamentis, dub. 4. sect. 27.* per suas subsecutiones, & ex communi docent Abb. *cap. 1. de consuet. n. 2.* Felin. *ibid. n. 33.* & Sopranus apud Filiucium *cit. §. 3. q. 2. n. 75.*

Quod tamen intellige, modò Summus Pontifex iustam, & rationabilem causam dispensandi habeat, quia nemo sine huiusmodi causa dispensare potest in lege superioris: & sic neque Summus Pontifex in lege naturali, vel diuina, cum supremam potestatem, quam habet, à Christo acceperit ad ædificationem, & non ad destructionem, sicuti dicebam in locis *suprà cit.* & docent communiter Doctores in tractatu de legibus.

DVBITATIO XXX.

An Summus Pontifex contra iuramentum alienando bona Cameræ, & Sedis Apostolicæ, licet alienet illicitè, alienet etiam inualidè? Vbi traditur regula, quando nam actus contra iuramentum factus, sit validus, & quando non?

S V M M A R I V M.

- 1 Summus Pontifex alienans cum causa contra iuramentum bona Cameræ, & Sedis Apostolicæ, licet alienet illicitè, non tamen alienat inualidè.
- 2 Actus, si pendeat à mera facultate agentis, tamen si agens contra iuramentum agendo periturus sit, & licet agat, valet tamen quod agat.
- 3 Iuramentum non aufert potestatem ad agendum, quam ius naturale, & civile concedit, sed solum facit ut homo sit periturus, si contra iuramentum agat.
- 4 Contrahens sponsalia iurata cum vna, validè contrahit matrimonium cum altera.
- 5 Iurans se Procuratorem non reuocaturum, validè